

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

112822
KULELİ ASKERİ LİSESİ'NDE GÖREV YAPAN

**ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ EĞİTİM
İHTİYACI HANGİ DÜZEYDEDİR**

112822

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
"Eğitim Yönetimi ve Denetimi Programı"
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Metin ALTUN

Tez Danışmanı

Yrd.Doç.Dr. Sevinç PEKER

İstanbul, 2001

T.C. YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU
DOKÜMENTASYON MERKEZİ

ÖNSÖZ

Bu araştırmayla Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyacı saptanmaya çalışılmıştır.

Farklı üniversitelerin farklı branşlarından mezun olan öğretmenlerin aynı örgüt içinde çalışmaya başlamasıyla birlikte aynı vizyon ve misyon etrafında birleşmeleri gerekmektedir. Örgütün amacıyla kişilerin amacının aynı olması durumunda o örgüt hiç şüphesiz daha verimli çalışmaya başlayacak, bu da beraberinde amaca ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

Örgüt üyelerinin ortak amaç etrafında birleşmelerini sağlamanın bir yolu olan hizmet içi eğitim, özellikle örgüte yeni katılan üyeler için uyarılama eğitimi ile başlar. Bu eğitimi daha sonra farklı hizmet içi eğitim türleri takip eder.

Askeri Okullar, Osmanlı İmparatorluğu'ndan itibaren sürekli yenileşmenin ve değişimin ilk adımlarını atmışlardır. Bu tutum, eğitimin de dinamik yapısıyla birleşince, burada görev yapan öğretmenlere sürekli yenileşmenin öncüleri olma görevini de vermiştir. Bu nedenle, öğretmenlerin üniversitelerden mezun olduklarında sahip oldukları alan ve meslek bilgilerini yenileştirme ve güncelleştirme ihtiyacı da Kuleli Askeri Lisesi ve diğer Askeri Okullar'ın sürekli faaliyetlerinden birisi ve belki de en önemlisi olmuştur. Askeri Okullar bu faaliyeti öğretmenlerini çeşitli konulardaki hizmet içi eğitim programlarına göndererek, toplantı, seminer ve konferanslar düzenleyerek, ihtiyaç duyduğu alanlarda üniversitelerden ve çeşitli eğitim kurumlarından öğretmenleri gereken sürelerde okullara davet ederek devam ettirmektedir.

Ancak, şu da bir gerçektir ki, bu faaliyetlerin amacına ulaşması için hizmet içi eğitime kimin, ne zaman ve ne kadar ihtiyacı olduğu doğru saptanmalıdır. Bu yapılmazsa zaman ve para boşuna harcanmış olur. Bu nedenle, hizmet içi eğitim

ihtiyacının düzenli aralıklarla saptanması ve hizmet içi eğitime alınan personel için gerekli kayıtların tutulması bir zorunluluktur.

Bu araştırma, hizmet içi eğitim için ihtiyaç saptama örneği oluştururken, aynı zamanda mevcut personelin hangi konularda ve ne düzeyde eğitime ihtiyaç duyduğunu da ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Araştırma süresince, gerekli desteğini esirgemeyen Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü Öğretim Elemanlarına, kaynak ve akademik bilgi desteği sağlayan Doç.Dr. Ali İlker Gümüşeli'ye, araştırmanın her aşamasında hep yanımda hissettiğim kıymetli hocam ve danışmanım Yrd.Doç.Dr. Sevinç Peker'e teşekkürü bir borç bilirim.

İstanbul, Haziran 2001

Metin Altun

ABSTRACT

This research was made with the aim of determining the level of needs for in-service education of the teachers who work in Kuleli Military High School. For this purpose, a survey was prepared to determine the degree of their beliefs on the necessity of in-service education, the needs for in-service education of their own professions and for teaching career. As a result, (1) teachers believe that in-service education is a process which will last through their professional life and they must undergo such educational processes in definite time intervals, (2) experienced teachers found the improvements on their own professions enough but less experienced ones not that much so they need in-service education, (3) teachers need in-service education on using educational materials, (4) in terms of teaching career, as the teachers found themselves enough on using the methods of techniques of teaching, motivating students to lecture, and using the techniques of measuring and evaluating, they need in-service education on making educational environment and students ready to lecture.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ.....	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
BÖLÜM	
I. GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Uyarlama Eğitimi.....	4
Temel Eğitimi.....	5
Geliştirme Eğitimi.....	5
Tamamlama Eğitimi.....	6
Yükseltme Eğitimi.....	7
Özel Alan Eğitimi.....	7
Hizmet İçi Eğitim İhtiyacının Saptanması.....	7
Eğitim İhtiyaç Analizi.....	8
Hizmet İçi Eğitimin Planlanması.....	14
Hizmet İçi Eğitim Programlarının Hazırlanması.....	14
Hizmet İçi Eğitim Programının Uygulanması.....	15
Hizmet İçi Eğitim Programının Değerlendirilmesi.....	15
Problem Cümlesi.....	17
Alt Problemler.....	17
Araştırmanın Önemi.....	18

	Sayfa
Sayıtlılar.....	19
Sınırlılıklar.....	19
Tanımlar.....	19
Alan Bilgisi.....	19
Etkili Öğretmenlik.....	20
Öğretmenlik Meslek Bilgisi.....	20
Öğrenmeyi Öğrenme.....	20
Öğrenme Profili.....	20
BÖLÜM	
II. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	21
Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	21
Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	23
BÖLÜM	
III. YÖNTEM.....	25
Araştırmanın Modeli.....	25
Evren ve Örneklem.....	25
Veri Toplama Aracı.....	29
Veri Toplama Aracının Güvenirliği.....	30
Uygulama.....	32
Verilerin Analizi.....	33
BÖLÜM	
IV. BULGULAR VE YORUM.....	34
Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	34

	Sayfa
İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	36
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	38
Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	43
Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	44
Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	46
BÖLÜM	
V. ÖZET YARGI VE ÖNERİLER.....	47
Özet.....	47
Yargı.....	48
Öneriler.....	49
Uygulayıcılar İçin Öneriler.....	49
Araştırmacılar İçin Öneriler.....	50
KAYNAKÇA.....	51
EK	
1. Anket.....	54

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLO	Sayfa
3-1 Evrendeki Öğretmenlerin Alanlarına Göre Sayı Ve Yüzdeleri.....	26
3-2 Anketi Cevaplayan Öğretmenlerin Alanlarına Göre Frekans Ve Yüzdeleri...	26
3-3 Öğretmenlik Süreleri	27
3-4 Meslek Bilgisini Kazanma Biçimi	28
3-5 Daha Önce Hizmet İçi Eğitime Katılmış Olma	28
3-6 Hizmet İçi Eğitim Programının İçeriği.....	29
3-7 KMO ve Bartlett Testi Sonuçları	30
3-8 Birinci Alt Probleme Ait Anket Sorularının Güvenirlik Analizi.....	31
3-9 İkinci Alt Probleme Ait Anket Sorularının Güvenirlik Analizi	31
3-10 Üçüncü Alt Probleme Ait Anket Sorularının Güvenirlik Analizi.....	32
3-11 Üç Alt Probleme Ait Anket Sorularının Güvenirlik Analizi.....	32
4-1 Hizmet İçi Eğitimin Gerekliliğine İnanma Derecesi.....	35
4-2 Öğretmenlerin Alanlarına İlişkin Kavram Bilgisinde Yeterlik	37
4-3 Öğretmenlerin Eğitim Yardımcı Malzemesi Kullanma Bilgisinde Yeterlik.....	38
4-4 Öğretmenlerin Öğretim Yöntem Ve Tekniklerini Kullanma Düzeyi.....	39
4-5 Öğretmenlerin Öğrencileri Derse Güdöleme Düzeyi.....	40
4-6 Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme Tekniklerini Kullanma Düzeyi.....	41
4-7 Öğretmenlerin Öğrenim Ortamını Düzenleme Tekniklerini Kullanma Düzeyi.....	42
4-8 Hizmet İçi Eğitimin Gerekliliğine İnanma Derecesi İle Öğretmenlik Süresi Arasındaki İlişki.....	43

TABLO**Sayfa**

4-9	Alan Bilgisi Konusunda Hizmet İçi Eğitimin İhtiyacı İle Öğretmenlik Süresi Arasındaki İlişki.....	44
4-10	Alan Bilgisi Konusunda Hizmet İçi Eğitimin İhtiyacı İle Öğretmenlik Süresi Arasındaki Farkın Nereden Kaynaklandığını Gösteren Tukey(HSD) Testi Sonucu	45
4-11	Öğretmenlik Meslek Bilgisi Konusunda Hizmet İçi Eğitimin İhtiyacı İle Öğretmenlik Süresi Arasındaki İlişki	46



ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL	Sayfa
1-1 Eğitim ve Geliştirme Süreci.....	10
1-2 Tümüleşik İhtiyaç Analiz Modeli.....	12



BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sayıtlar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

Problem Durumu

Çağımızda hızla değişen teknoloji, eğitim kurumlarını da aynı hızda değişime zorlamaktadır. Eğitimin amaçlarından birisi de gençlerin değişen koşullara uyumlarını sağlamaktır. Bu amaca ulaşmak ve hem toplumsal hem de teknolojik değişimlere uyum sağlamak için, eğitim örgütleri de uyum sağlama sürecine dahil olmalıdırlar. Değişim, asla sonu gelmeyecek bir süreçtir. Değişime ayak uydurma da benzer şekilde sonu gelmeyecek, birey bazında ele alınırsa, yaşam boyu devam edecek bir eğitim süreci demektir. Yaşam boyu eğitimde dört temel ayağın olması gerektiği UNESCO tarafından hazırlanan raporlarda belirtilmektedir. Bunlar, *bilmek için öğrenme, yapmak için öğrenme, beraber yaşamayı öğrenme* ve *birey olmayı öğrenme* olarak belirlenmiştir. Bu durum, eğitimcilerin 21. yüzyıla uyum sağlayabilecek kişiler yetiştirebilecek beceri ve nitelikte olması gerektiğini ortaya çıkarmaktadır. Bu da öncelikle kendilerinin bu adaptasyonu geçirmelerini öngörmektedir(Hergüner, 1998, s.288).

Eğitim, bireyi toplum hayatına hazırlar. Bu amaçla eğitim, bireyin gerekli bilgi, beceri ve tutum kazanmasına yardımcı olur. Eğitim, bir sistem ve süreç içerisinde

bireyin yeteneklerini geliştirirken, bireyde davranış değişikliği de meydana getirir. Bu nedenle eğitim alanında yapılacak çalışmaların daha bilimsel ve planlı olması gereklidir. Bu çalışmalarda aşağıdaki sayıtların dikkate alınması zorunlu hale gelmiştir.

1. Eğitim yaşam boyu bir süreçtir. Her okul öğrencilerine yaşam için gerekli davranışlar kazandırmayı amaçlar.
2. Eğitim genelde bireysel ve informal bir karakter taşır. Bu nedenle öğrenim yalnız okulda değil, çevrede de yapılır.
3. Geleneksel okul türlerinde formal eğitim türleri kullanılır. Ancak geçmişe kıyasla daha bireysel ve istemleri karşılayıcı ve anlamlıdır.
4. Eğitim sistemi, destek sağlayıcı diğer sistemlere bağımlı olduğundan ilgili sistemlerden yararlanması için açık bir sistem olarak çalışır.
5. Eğitim sisteminde çözümlenmesi gereken en önemli sorun birey ve ortam arasında uygunluğu sağlamaktır. Eğitim sistemi bireyi toplumda alacağı göreve, oynayacağı role ve yapacağı işe göre yetiştirir(Taymaz, 1989, s.3).

Eğitim sistemi, *örgün eğitim* ve *yaygın eğitim* adı verilen alt sistemlerden oluşur.

Örgün ve yaygın eğitimin dışında, planlı olarak yürütülen başka bir eğitim de hizmet içi eğitimidir(Başaran,1993,s.105).

Hizmet içi eğitim, yaşam boyu eğitim içinde yer alan bir alt süreçtir(Taymaz,1997,s.3). Herhangi bir kurumda çalışmaya başlayan birey, çalışma yaşamı boyunca mesleği ile ilgili gelişmelerin gerisinde kalmamak için sürekli olarak eğitime ihtiyaç duyar.

Hizmet içi eğitim, amaç ve işlevleri göz önünde bulundurulduğunda aşağıdaki şekillerde tanımlanabilir (Taymaz,1997,s.4).

Hizmet içi eğitim, özel ve tüzel kişilere ait işyerlerinde belirli bir maaş veya ücret karşılığında işe alınmış ve çalışmakta olan bireylerin görevleri ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak üzere yapılan eğitimidir.

Çağımızda hizmet içi eğitime gereklilik duymayan, bu tür eğitimi yapmayan kuruluş neredeyse yoktur.

Hizmet içi eğitim, kişilerin hizmetteki verim ve etkinliklerinin artırılmasını, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve tutumların zenginleştirilmesini amaç edinen kurumların genel çalışma düzenini sürekli olarak etkileyen eğitimidir.

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler her meslek alanında olduğu gibi, eğitim alanına da yeni bilgi, teknik ve araçlar getirmektedir. Üniversite eğitimi ile öğretmenlerin kazandıkları bilgi ve yetenekler, bu gelişmelere paralel olarak arttırılmalıdır. Bu amaçla Milli Eğitimi Temel Kanunu'nun 45., 48. ve 49. maddelerine dayanılarak eğitim işgörenleri için bir hizmet içi eğitim yönetmeliği yapılmıştır(Başaran,1993,s.105). Öğretmenlik mesleği sürekli yetismeyi gerektiren bir meslektir. Çünkü bir yandan ülkenin siyasal, kültürel, ekonomik ve toplumsal yapısı hızla değişmekte; bir yandan endüstri ve teknik hızla gelişmekte; diğer yandan da eğitim bilimleri yeni bulgularla donanarak hızla gelişmektedir. Bu kadar hızlı değişen dünyada öğretmenin öğrencilerini eskimiş yöntem ve bilgilerle yetiştirmesi, kendini yenilememesi, öğrencilerine yenilikleri sunmaması olanaksızdır(Başaran, 1994, s.5).

Asli görevleri, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin gelecekteki komuta kademesini yetiştirmek üzere bir üst öğretim kurumu olan Harp Okulları'na ve Astsubay Sınıf Okulları'na öğrenci yetiştirmek olan Orta Dereceli Askeri Okullarda¹ görev yapan öğretmenler, gerek kendi alanlarında, gerekse öğretmenlik mesleği bakımından temel yeterliklere sahip olmalıdır.

¹ Kuleli Askeri Lisesi, Maltepe Askeri Lisesi, Işıklar Askeri Lisesi, Çok Programlı Astsubay Hazırlama Okulu, Mızıka Astsubay Hazırlama Okulu, Sağlık Astsubay Hazırlama Okulu.

Özellikle son yıllarda, Orta Dereceli Askeri Okullar öğrenmeyi öğrenme modeli, öğrenme profilleri ve öğretim ortamının zenginleştirilmesine yönelik büyük bir çaba içine girmiştir. Askeri okulların bu değişim süreci, beraberinde öğretmenlerin hem alan hem de meslek bilgisi bakımından hizmet içi eğitim ihtiyacını doğurmuştur.

Personelin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak ve amaçlara ulaşmak üzere hazırlanan kurum içi ve kurum dışı, iş başı ve iş dışı hizmet içi eğitim programları uygulama evrelerine ve genel amaçlarına göre farklı şekilde sınıflandırılabilir (Taymaz, 1997, s.8).

Orta Dereceli Askeri Okullarda uygulanan hizmet içi eğitim programları, personelin ve görevin niteliğine bağlı olarak farklı türlerde uygulanmaktadır.

Bunları;

1. Uyarlama Eğitimi
2. Temel Eğitim
3. Geliştirme Eğitimi
4. Tamamlama Eğitimi
5. Yükseltme Eğitimi

başlıkları altında sıralayabiliriz.

Uyarlama Eğitimi

Kuruma yeni katılan personelin kurumun amaç ve politikasını, yapısını, kendi görev, yetki ve sorumluluklarını tanımaları için yapılan eğitimidir (Taymaz, 1997, s.8). Okulda yeni mezun olan temeleğitim öğretmenleri için bu uyarlama eğitimi özellikle gereklidir. Çünkü bu öğretmenlerin çoğunluğu köylerde görev yapmakta, kimi kez de yalnız başlarına çalışmaktadırlar(Başaran, 1982, s. 184). Orta Dereceli Askeri Okullar

personeline uygulanan uyarlama eğitimi, amaç, kapsam ve genel esaslar çerçevesinde belirlenmektedir.

Temel Eğitim

Bir kurumda işe başlayacak olan personele yapacağı işin gerektirdiği temel bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak üzere yapılan eğitimidir (Taymaz, 1997, s.8). Orta Dereceli Askeri Okullarda uygulanan temel eğitim üst komutanlık ve okul komutanlığı tarafından planlanmakta ve uygulanmaktadır.

a. K.K.Harekat Başkanlığı tarafından, Silahlı Kuvvetlere yeni katılan öğretmen sınıfından her personele, 10 haftalık *Temel Askerlik Eğitimi*'ni takiben 12 haftalık *Kit'a İntibak Kursu*,

b. Atanılan Okul Komutanlığı tarafından, stajyer öğretmenlere yönelik 22 haftalık *Okul Sistemindeki Görev Baş Eğitim Programı* ve rehber öğretmen nezaretinde 24 haftalık *Ders Baş Eğitim Programı* uygulanmaktadır.

Geliştirme Eğitimi

Kurumda çalışmakta olan personelin kendi alanı ile ilgili gelişmeler ve yenilikler hakkında yetiştirilmesi ve yeteneklerini geliştirmesi için uygulanan eğitimidir (Taymaz, 1997, s.9). Geliştirme eğitiminin diğer bir işlevi ise eğitime çağrılan işgörenlerin kendi uygulamaları hakkında diğerlerine bilgi vermeleridir (Başaran, 1982, s. 184).

Diğer yandan eğitim yöneticilerinin sürekli eğitimi için de değişik uygulamalar bulunmaktadır. Bunlar daha çok, eğitim yöneticilerinin sıraladıkları yararlar ve gereksinmelere dayalı olarak yapılmaktadır. Kongre ve konferanslar, seminerler,

inceleme ekipleri, olay incelemeleri, liderlik geliştirme programları, yönetim stajyerliği, eğitim yöneticilerinin hizmet içinde yetiştirilmesi bu uygulamalardan bir kaçıdır(Bursalıoğlu, 1981, s.2).

Orta Dereceli Askeri Okullarda uygulanan geliştirme eğitimi şunlardır:

- a. İngilizce öğretmenlerinin alan bilgilerini geliştirmeye yönelik olarak 10 haftalık A.B.D. kursu,
- b. Tüm öğretmenlere yönelik olarak;
 1. Etkili öğretmenlik,
 2. Öğrenmeyi Öğrenme,
 3. Soru Sorma ve Sınav Hazırlama Teknikleri,
 4. Yaratıcı Düşünce Eğitici Drama,
 5. Öğrenme Profilleri
- c. Tüm personele ISO 9001 ve Toplam Kalite Yönetimi konularında geliştirme eğitimi programları uygulanmaktadır.

Bunların dışında M.E.B. tarafından çeşitli zamanlarda düzenlenen hizmet içi eğitim programlarına da personel gönderilmektedir.

Tamamlama Eğitimi

Görev değişikliği yapması gereken personel için yeni görevinin gerektirdiği yeterlikleri kazanmasına yönelik uygulanan eğitimidir (Taymaz, 1997, s.9). Orta Dereceli Askeri Okullarda uygulanan tamamlama eğitimi, öğrencilerin disiplin ve askeri eğitiminden sorumlu olan Öğrenci Amirliği'ne bağlı olarak çalışan, okul dışında çeşitli kıta ve kurumlarda görev yapmış muharip subaylara yönelik olarak Rehberlik Kısım Amirliği'nce verilen pedagoji eğitimi şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Yükseltme Eğitimi

Kurum yapısındaki kadrolama ve personelin yükselme ihtiyacını karşılamak üzere hazırlanan programdır (Taymaz, 1997, s.9). Bu eğitim;

- a. Okul Komutanlığı görevine atanan Kurmay Albaylara Komutanlık Kursu,
- b. Öğretim Başkanlığına atanan Öğretmen Albaylara Eğitim Yönetimi Kursu,
- c. Öğrenci Amirliği ve bünyesindeki sınıf amiri ve sınıf subaylarına Yöneticilik Kursu,

olarak Harekat Başkanlığı bünyesindeki Eğitim ve Doktrin Komutanlığı'nca (EDOK) verilmektedir.

Özel Alan Eğitimi

Personeli özel hizmetler için çeşitli alanlarda yetiştirmek üzere uygulanan programlardır (Taymaz, 1997, s.9). Bu maksatla Orta Dereceli Askeri Okullarda farklı eğitim programları düzenlenmektedir. Bunlar; Bilgisayar, Emniyet ve Kaza Önleme ve İlk Yardım kursları şeklindedir.

Hizmet İçi Eğitim İhtiyacının Saptanması

Avrupa Konseyi'nin toplantılarında, öğretmenin hizmet içinde yetiştirilmesi, tüm ülkelerce bir ilke olarak benimsenmiştir. Bu ilkeye göre öğretmenin sürekli hizmet içi eğitim süreci içinde olması gerekmektedir. Hizmet içi eğitimi, öğretmenin kendi dalında yenileşmesini, bir alanda uzmanlaşmasını, öğrencilerin gelişim psikolojini anlamasını ve yeni öğretim yöntem ve tekniklerini tanımasını sağlamalıdır (Başaran, 1982, s. 187).

Türkiye’de öğretmenler yoğun biçimde hizmet içi eğitime ihtiyaç duymaktadır. Eğitim ihtiyacı, bir hizmet veya işte çalışan birey tarafından işin veya hizmetin yerine getirilmesinde bilgi, beceri ve tutumsal davranışları bakımından duyulan eksiklik veya gerekliliktir (Taymaz, 1997, s.23). Hizmet içi eğitim ihtiyacı saptanırken, kurumun genel ve özel amaçları ve politikası, kurumun yapısı, görev, yetki ve sorumlulukları gibi özellikler dikkate alınmalıdır.

Eğitim ihtiyacının saptanması için öncelikle şu soruya cevap aranmalıdır: Hizmet içi eğitim yürütülmekte olan bir göreve ilişkin olarak mı yoksa ileride yürütülecek bir göreve ilişkin olarak mı yapılacak?

Her iki durumda da personelin sahip olduğu yeterliklerin görevin yürütülmesi konusunda nerede yetersiz ya da ne kadar geliştirilmesi gerektiğinin saptanması gerekir. Bunun için şu iki soruya cevap vermek gerekmektedir: Personelin performans seviyesinde ya da biçiminde bir sorun var mıdır? Bu durumu düzeltmek için eğitimin bir katkısı olur mu?

İşe yeni personel alınması, personelin görevinin değiştirilmesi, sistemde değişiklik yapılması, göreve ilişkin yeni teknolojilerin kullanılması gibi durumlarda hizmet içi eğitim ihtiyacı açıkça bellidir. Asıl güçlük mevcut personelin aynı işte belirli bir süre çalışmaya devam etmesi durumunda ortaya çıkar. Bu durumda, eğer varsa, görevin gerektirdiği yeterliklerden ne derece sapılmış olduğunun bireysel bazda saptanması gereklidir (Miner,1992,s.532-533).

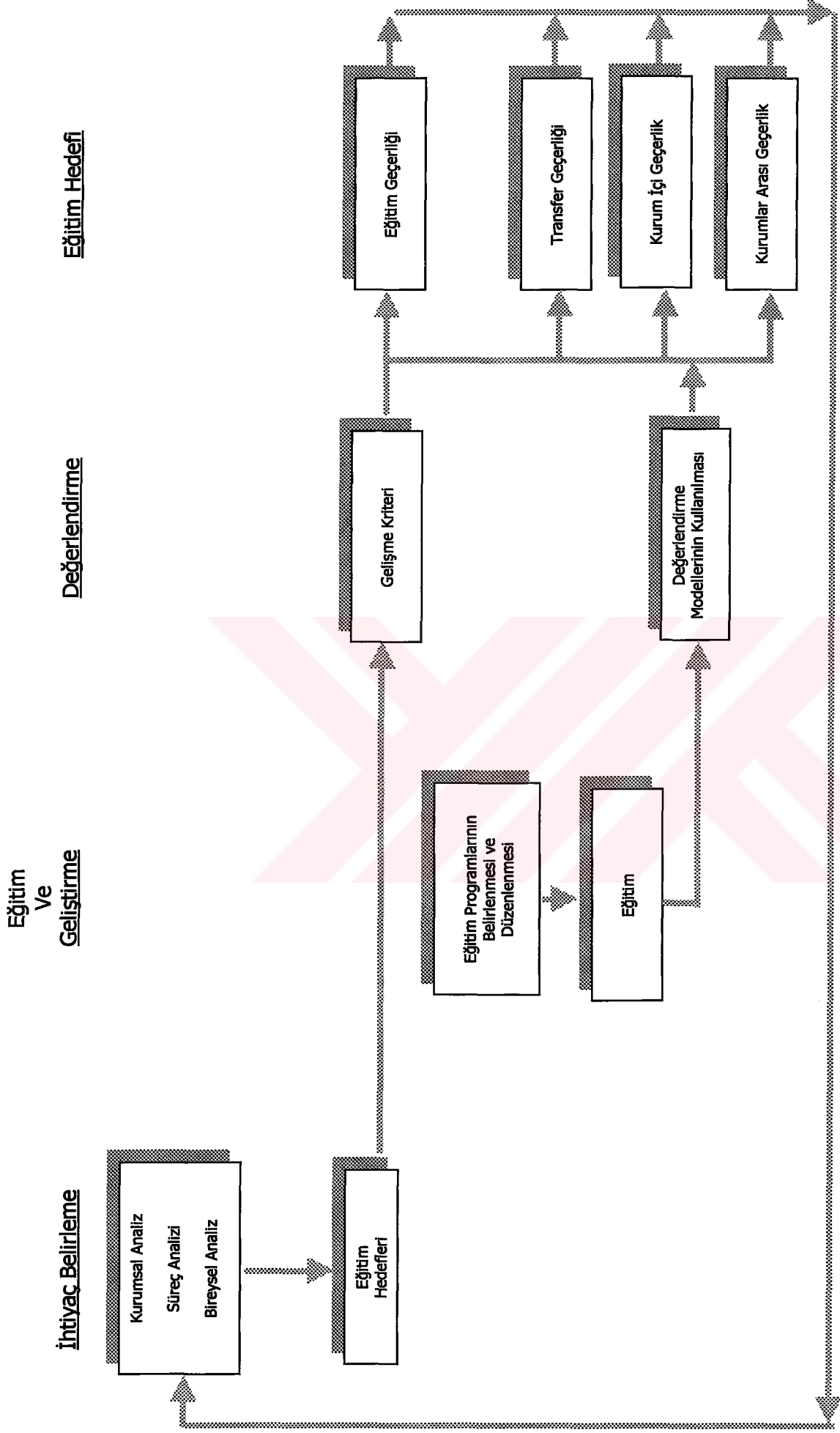
Eğitim İhtiyaç Analizi

Personeli hizmet içi eğitime almadan önce, sadece personelin eğitime ihtiyacı olup olmadığının değil, aynı zamanda ne tür bir eğitimin gerekli olduğunun da

saptanması gerekir. Şekil 1-1, eğitim ve geliştirme sürecini, özellikle de eğitim ihtiyacının bu süreçle nasıl uyum sağlayacağını göstermektedir.

Bu tabloda da belirtildiği gibi, ihtiyaçlar belirlenir, amaçlar ortaya konur, eğitim icra edilir ve değerlendirme çalışmaları yürütülür. Geçerlik çeşitleri eğitim amaçlarına göre yapılır:

1. *Eğitim Geçerliği* : Eğitime alınanlar, bu süreçte eğitilebildiler mi?
2. *Transfer Geçerliği* : Eğitim sürecinde öğrenilenler işe yüksek performans olarak aktarılabildi mi?
3. *Kurum İçi Geçerlik* : Yeni eğitilen grubun performansı, mevcut grubun performansına denk mi?
4. *Kurumlar arası Geçerlik* : Bir kurumda geçerli olan eğitim programı başka bir kurumda da geçerli olabilir mi?



Sekil 1-1. Eğitim ve Geliştirme Süreci

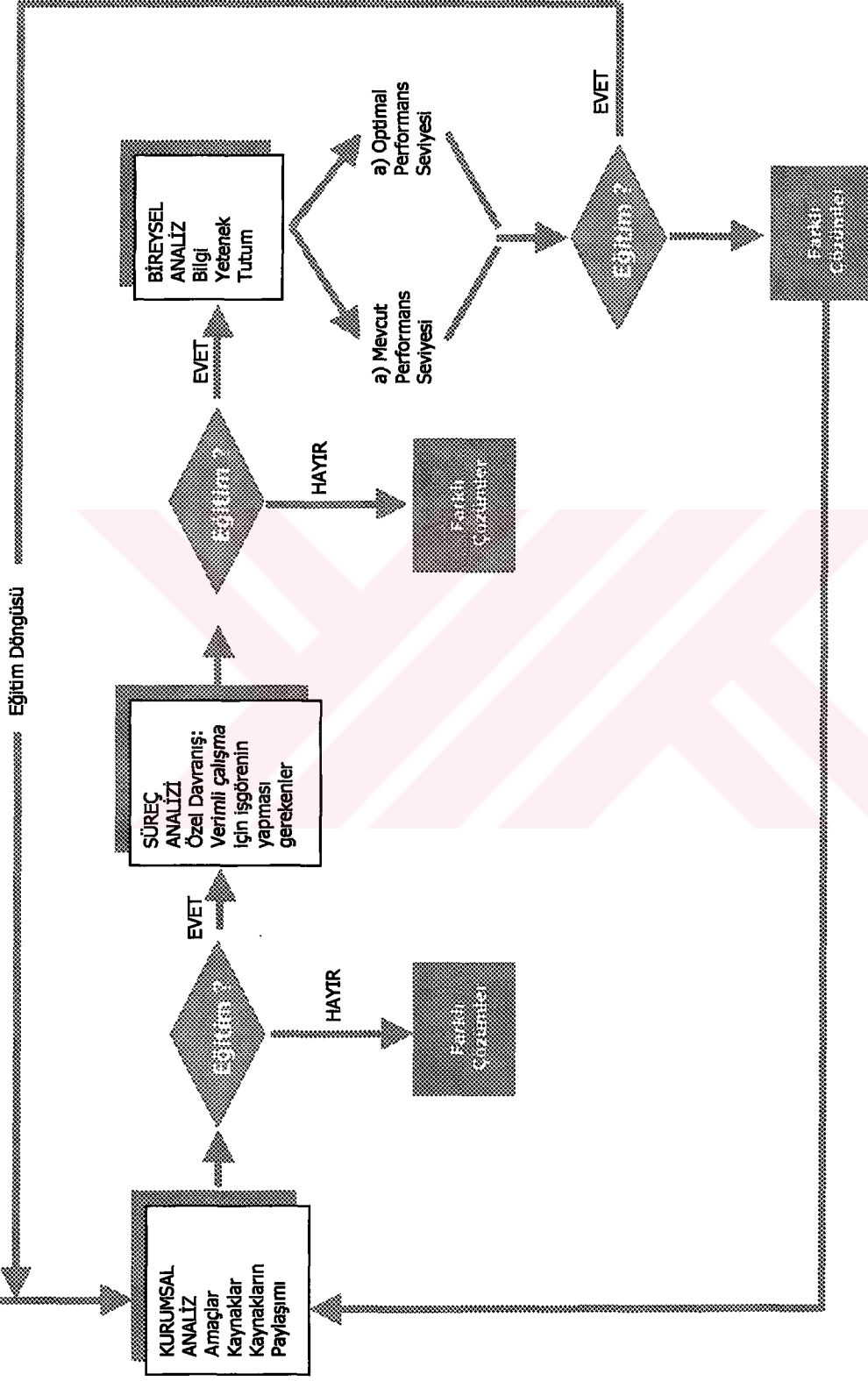
Kaynak: Miner, John B. Industrial -Organizational Psychology. McGraw-Hill, Inc, s. 534.

Eğitim ihtiyacının belirlenmesinde ise üç analiz seviyesi vardır.

1. *Kurumsal Analiz*, kurum içerisinde nerede eğitime ihtiyaç olduğunu;
2. *Süreç Analizi*, eğitimin içeriğini, yani işgörenin amaca uygun performans göstermesi için ne yapması gerektiğini
3. *Bireysel analiz*, işgörenin kendi işini ne kadar iyi yaptığını belirler.

Eğitim ihtiyacı yukarıda belirtilen bu üç seviyeden herhangi birisine göre belirlenebilecekse de, verimli bir sonuç için şekil 1-2' deki gibi tümleşik bir modele ihtiyaç vardır.





Sekil 1-2. Tümleşik İhtiyaç Analiz Modeli

Kaynak: Cascio, Wayne F. Managing Human Resources. Third Edition, McGraw-Hill, Inc., 1986, s.237.

Genel anlamda eğitim ihtiyacı kurum amaç ve stratejileri göz önüne alınarak analiz edilmelidir. Bu yapılmadan, örgütün sorunlarını çözmeye yönelik eğitim programları boşa zaman ve para harcamış olurlar. İnsanlar, zaten sahip oldukları yetenekler konusunda yeniden eğitilmiş olurlar ya da bütçe kurumun ihtiyaçlarını karşılamaya değil, eğitim yöneticisinin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik harcanmış olur.

Kurumun çevresinin ve ikliminin analizi sonucu şu soru gündeme gelir: Eğitim, işgörenlerin davranışlarında kurum amaçlarını karşılamaya yönelik değişiklik meydana getirebilecek mi? Yani ilk kritik adım eğitim ihtiyacının belirlenmesini, kurumun amaçlarıyla özdeşleştirmektir. Eğer eğitim ihtiyacı bu çerçevede saptanmışsa, bundan sonraki adım süreç analizidir.

Süreç analizi, eğitimden sonra yapılacak işin dikkatlice sınanmasıdır. Bu, performans standardının belirlenmesini sağlayacak olan "işin nasıl yapıldığına dair sistemli bir bilgi toplama ile işin yapılmasına yönelik etkili bir performans için gereken bilgi, tutum ve yeteneklerin belirlenme aşamasıdır. İş analizi, performans analizi, mülakat ve süreçle ilgili problemlerin belirlenmesi bu aşamada önemli girdilerdir.

Son olarak bireysel analiz gelmektedir. Bu aşamada eğitim ihtiyacının, bireyin mevcut performansı ile arzu edilen performans seviyesi arasındaki fark olduğu ve bu farkın eğitimle kapatılabileceği bilinmelidir.

Eğitimin sonuçlarını değerlendirmek ve gelecekte ne tür bir eğitime ihtiyaç duyulduğunu belirlemek için ihtiyaçlar bu üç seviyede düzenli olarak analiz edilmelidir. İhtiyaçlar, *kurumsal* seviyede, kurumun amaçlarını ortaya koyan yöneticiler tarafından, *süreç* seviyesinde, bu amaçlara nasıl ulaşılacağını belirleyen yöneticiler tarafından, *bireysel* seviyede ise amaçlara ulaşmak için çalışan yöneticiler ve işgörenler tarafından belirlenmelidir(Cascio, 1986, s.236-238).

Orta Dereceli Askeri Okullarda, Hizmet İçi Eğitim Anketi her öğretim yılı sonunda subay, astsubay ve sivil memurlara uygulanmaktadır. Uygulamada, anketin personelin en az yüzde 90'ına ulaşması hedeflenmektedir. Sonuçlar "Anket Sonucu Ortaya Çıkan Eğitim İhtiyacı Formu" na işlenerek, anket sonucu ortaya çıkan teklifler yıllık stratejik hedeflere dahil edilerek uygulamaya aktarılmaktadır.

Hizmet İçi Eğitimin Planlanması

Orta Dereceli Askeri Okullarda da hizmet içi eğitim etkinlikleri önceden saptanmış amaçlara uygun olarak planlanmaktadır.

Varolan durumun belirlenmesi, hizmet içi eğitim amaçlarının saptanması, izlenecek politikanın tasarlanması, önceliklerin ve eğitim programlarının belirlenerek zaman planının yapılması, hizmet içi eğitim yıllık planının yapılması ve bütçenin hazırlanması gerek üst komutanlıkların gerekse ilgili Okul Komutanlıklarının yaptığı planlama faaliyetleridir.

Hizmet İçi Eğitim Programlarının Hazırlanması

Kurumlarda çalışan personelin hizmet içi eğitim ihtiyacı saptanıp yıllık plan yapıldıktan sonra, eğitim programları, Konferans ve Seminer Planı hazırlanmaktadır. Orta Dereceli Askeri Okullar'da programların hazırlanması süreci, program amaçlarının saptanması, kapsamının belirlenmesi, eğitime alınacak personelin belirlenmesi, eğitimi verecek personelin belirlenmesi, program çizelgesinin hazırlanması ve uygulama yönergesinin hazırlanması şeklinde basamaklandırılmaktadır.

Hizmet İçi Eğitim Programının Uygulanması

Orta Dereceli Askeri Okullar'da hizmet içi eğitimin uygulanması, hazırlanan uygulama yönergesi doğrultusunda icra edilmektedir. Eğitim ortamının, ders araç ve gereçlerinin sağlanması, öğreticilerin görevlendirilmesi ve uygulamanın izlenmesi ile geliştirilmesi, Orta Dereceli Askeri Okullar'da hizmet içi eğitim programının uygulanma aşamaları olarak belirlenmiştir.

Hizmet İçi Eğitimin Değerlendirilmesi

İnsan kaynağının geliştirilmesine dönük olarak yapılan çalışmalar ve düzenlenen çeşitli etkinlikler bireyin geliştirilmesi yoluyla işletmelerin verimliliğinin artırılması amacını taşır. Söz konusu bu etkinliklerin ve yapılan eğitim yatırımlarının bireye ve kuruma yarar sağlaması, amaçlarına ulaşması ile olanaklı olur. Bu durum insan kaynaklarının geliştirilmesinden sorumlu olan eğitim yöneticilerine harcadıkları paranın ve düzenledikleri hizmet içi eğitimi etkinliklerinin ne dereceye kadar amacına ulaştığının belirlenmesi, bir başka ifade ile, *değerlendirilmesi* sorumluluğunu yükler (Gümüşeli, 1997, s.53).

Değerlendirme, planlı hizmet içi eğitim etkinliklerinin, katılımcıları önceden saptanmış olan amaçlara ulaştırma derecesini ortaya koyarak sonuçları hakkında bir yargıya varmayı amaçlayan bir süreç olarak ele alındığında, bu sürecin birbirini izleyen dört basamaktan oluştuğu söylenebilir. Gümüşeli'nin (1997, s.54) Kirkpatrick'den (1987, s.301) aktardığı bu dört basamak şu şekildedir:

1. *Tepki Değerlendirme*: Eğitime katılan bireylerin programı ne kadar sevdiklerinin belirlenmesi işidir. Bu aşamada eğitim programını oluşturan

amaç, kapsam, yöntem ve değerlendirme süreçlerine ilişkin katılanların, eğiticilerin ve program yöneticilerinin görüşleri belirlenir.

2. *Öğrenmeyi Değerlendirme*: Eğitim programına katılan personelin program sonundaki başarı derecesinin ortaya çıkarılmasıdır. Öğrenmenin değerlendirilmesi ölçütleri saptama, gözlem verilerini elde etme ve değerlendirme aşamalarından meydana gelir.
3. *Davranışı Değerlendirme*: Eğitime katılan bireyin işindeki tutum ve davranışlarında olumlu değişiklikler olup olmadığının saptanmasıdır. Bu saptama gözlem ve görüşme yoluyla yapılabileceği gibi, çok çeşitli tür ve düzeylerde eğitim programının uygulandığı, grupların yeterince homojen olmadığı ve eğitim programına katılanların ülke düzeyinde değişik bölgelerden seçildiği durumlarda anket tekniği en uygun yol olarak görülebilir. Programın içerdiği konularla ilgili olarak kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve tutumları içeren bir anket formu hazırlanarak uygulanır ve elde edilen veriler değerlendirilir (Gümüşeli ve Erçelebi, 1990, s.7).
4. *Sonuçları Değerlendirme*: Hizmet içi eğitim programlarının değeri verimlilik ve kalite artışı, moral yükselmesi, personel hareketliliği, anlaşmazlıklar ve iş kazalarındaki azalma vb. gibi somut sonuçlarla anlam kazanır. Bir işin verimliliği üzerinde birçok faktörün etkili olması, eğitim sonuçlarının değerlendirilmesini güçleştirmekte ise de, uygulanan eğitim programının etkili olup olmadığının söylenebilmesi, o programın iş yerindeki sonuçlara katkısını değerlendirmekle olanaklıdır (Gümüşeli, 1997, s.54-61).

Orta Dereceli Askeri Okullar'da hizmet içi eğitimini, *programın değerlendirilmesi* açısından, katılanlar yapmaktadır. Eğitim sonunda katılımcıların dolduracağı Eğitim

Değerlendirme Formu kurstan personelin sağladığı yararı ortaya koyarak, daha sonra düzenlenecek hizmet içi eğitime ilişkin bilgi de vermektedir. Hizmet içi eğitim, kurumun dışında ve başka birimlerce verilmişse, eğitime katılan personel, okula dönüşte Kurs Sonuç Raporu doldurmaktadır.

Hizmet içi eğitim sonunda *personelin değerlendirilmesi* ise genellikle çoktan seçmeli testlerle yapılmaktadır. Test sonuçları, eğitime katılan personelin şahsi dosyasında tutulmakta, ayrıca, okul tarafından verilen hizmet içi eğitime katılan personel için de Standart Hizmet İçi Eğitim Takip Formu düzenlenerek başarı dereceleri burada da belirtilmektedir.

Davranış değerlendirme ise, düzenli olarak yapılan denetimlerle gerçekleştirilmektedir.

Tüm bu hizmet içi eğitim faaliyetleri çoğunlukla öğretmenlerin meslek bilgisi üzerine yoğunlaşmış durumdadır. Bunun yanı sıra, öğretmenin alan bilgisi ile ilgili gelişmelerden haberdar olması ve bu konuda da hizmet içi eğitim alması gerektiği açıktır.

Problem Cümlesi

Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?

Alt Problemler

Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapmakta olan öğretmenlerin:

1. Hizmet içi eğitimin gerekliliğine inanma dereceleri hangi düzeydedir?
2. Kendi alan bilgileri açısından hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?

- a. Kendi alanlarındaki kavram bilgilerine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?
- b. Kendi alanlarındaki eğitim yardımcı malzemelerini kullanma bilgilerine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?
3. Öğretmenlik meslek bilgisi açısından hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?
 - a. Öğretim yöntem ve teknikleri konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?
 - b. Öğrencileri derse güdüleme konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?
 - c. Ölçme ve değerlendirme konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?
 - d. Öğrenim ortamını düzenleme konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?
4. Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin, öğretmenlik süreleri ile hizmet içi eğitimin gerekliliğine inanmaları arasında bir ilişki var mıdır?
5. Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin, öğretmenlik süreleri ile kendi alan bilgileri açısından hizmet içi eğitim ihtiyaçları arasında bir ilişki var mıdır?
6. Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin, öğretmenlik süreleri ile öğretmenlik meslek bilgisi bakımından hizmet içi eğitim ihtiyacı arasında bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Son yıllarda Kuleli Askeri Lisesi ve diğer Orta Dereceli Askeri Okullar büyük bir değişim süreci yaşamaktadır. Öğrenmeyi öğrenme modelini kurumsallaştırma,

öğrencilerin öğrenme profillerine göre ders ortamını zenginleştirme ve düzenleme yönündeki bu değişim çabaları öğretmenlere ilişkin olarak daha çok öğretmenlik meslek bilgisi üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu araştırma, Kuleli Askeri Lisesi ve bunun uzantısında Orta Dereceli Askeri Okullar'daki öğretmenlerin gerek öğretmenlik meslek bilgisi, gerekse alan bilgisi konularında hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını ortaya çıkarmak açısından önemlidir.

Sayıtlar

1. Ankete katılanlar, anket sorularına içtenlikle cevap vermişlerdir.
2. Ankete katılanlar demografik özellikleri açısından evrendeki öğretmenlerden önemli derecede farklılık göstermemektedirler.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Kuleli Askeri Lisesi ile burada görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır.
2. Araştırma kapsam açısından öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlemekle sınırlıdır.
3. Araştırma süre ile sınırlıdır.

Tanımlar

Alan Bilgisi

Öğretmenin kendi branşıyla ilgili kavramlar bilgisi. Öğretmenin derste *ne öğreteceği* bilgisi.

Etkili Öğretmenlik

Öğretmen ile öğrenci arasındaki iletişim, güdüleme ve rehberlik süreçlerini düzenleyen ve öğrenci ile öğretmenin birbirlerine rakip değil, tam tersi dayanışma içinde olması gerektiğini vurgulayan bir etkileşimli öğretmenlik modeli.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi

Öğretmenin alan bilgisini öğrencilere aktarırken kullanacağı öğretim yöntem ve teknikleri bilgisi. Öğretmenin *nasıl öğreteceği* bilgisi.

Öğrenmeyi Öğrenme

Öğretmenin öğrenme sürecindeki katkısını rehberlik, psikolojik destek ve yöntem ile araç seçimi konularında sınırlayarak, öğrenme işini öğrencinin sorumluluğuna bırakan bir yöntem. Bu yöntem, öğrencinin derse hazır gelmesi, derse aktif katılması ve öğretmenin soru sorma yöntem ve tekniklerini uygulaması üzerine kurulmuştur.

Öğrenme Profili

Öğrencilerin farklı öğrenme tarzları olduğuna ve öğrenmenin gerçekleşmesi için de öğrencilere *zenginleştirilmiş eğitim ortamlarında* gerek görsel, gerek işitsel ortamlar hazırlamak gerektiğine yönelik bir yaklaşım.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde hizmet içi eğitimle ilgili gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yapılan araştırmalardan örnekler verilmiştir.

Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Hizmet içi eğitim ile ilgili Türkiye’de çok sayıda araştırma yapılmıştır. Bu araştırmalarda hizmet içi eğitim çeşitli yönleriyle ele alınmıştır.

Hizmet içi eğitim’in Askeri Okullar’da incelenmesi ile ilgili olarak Ankara üniversitesinde Özer(1996) tarafından bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada *Orta dereceli askeri okullarda görev yapan fen bilimleri dersleri öğretmenlerinin eğitim araçlarından yararlanma durumları ve eğitim araçları ile ilgili hizmet içi eğitim ihtiyaçları* incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin eğitim araçlarından yeteri derecede yararlandıkları ancak yine de hizmet içi eğitimi bir gereklilik olarak gördüklerinden bu yönde talepleri olduğu ortaya çıkmıştır.

Sezer(1996) tarafından yapılan araştırmada ise, T.C. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Eğitim Birimi tarafından Kırıkkale ilinde gerçekleştirilen kurum personeline yönelik hizmet içi eğitim çalışmalarında karşılaşılan yönetimsel sorunların saptanması amaçlanmıştır. Araştırmada, hizmet içi eğitim çalışmalarında

uygulama öncesi, uygulama sırasında ve uygulama sonrasında karşılaşılan sorunlarla ilgili yönetici, eğitici ve kursiyerlerin görüşleri nelerdir sorusuna cevap aranmıştır. Araştırmada, hizmet içi eğitim çalışmalarında uygulama öncesi, uygulama sırasında ve uygulama sonrasında karşılaşılan sorunlarla ilgili yönetici, eğitici ve kursiyerlerin görüşleri nelerdir sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma sonucunda, eğitime katılacak personelin saptanması, eğitim yer ve zamanının belirlenmesinin her zaman yapıldığı, kursiyerlerin eğitim ihtiyaçlarını saptanması amacıyla kurs öncesi düşüncelerinin alınmadığı, eğitim yapılan yerin fiziksel koşullarının yetişkin eğitimi için gerekli şartları nadiren taşıdığı, hizmet içi eğitim çalışmaları sırasında karşılaşılan sorunlara genellikle karşılıklı konuşmalar yoluyla çözümler arandığı sonuçları elde edilmiştir.

Ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik formasyonu açısından eğitim ihtiyaçlarını saptamayı amaçlayan bir başka araştırma da Gözütok(1991) tarafından yapılmış ve "Eğitimde Arayışlar 1. Sempozyumu"nda bildiri metni olarak sunulmuştur. Araştırma, Ankara'da bulunan orta sosyo-ekonomik kesimde sayılabilecek liselerde görev yapan öğretmenler ile aynı kurumlarda okuyan öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Öğretmenlere göstermesi gereken davranışlarla ilgili, öğrencilere de öğretmenin hangi davranışları gösterdiğine ilişkin anket soruları sorulmuştur. Sonuçta öğretmenlerin hemen hepsi öğretmenlik formasyonu davranışlarını yaptıklarını belirtirken, öğrencilerin üçte bire yakın bir bölümü sorulan öğretmenlik formasyonu davranışlarını öğretmenlerin hiç birinin yapmadığını belirtmişlerdir. Farklı kurumlarda görev yapan öğretmenlerin cevapları ile buralarda okuyan öğrencilerin cevapları benzerlik göstermiştir.

Yine bir başka araştırma, Elazığ il merkezinde düzenlenen hizmet içi eğitim faaliyetlerinin mevcut durumunu saptamayı ve bu tür programların daha etkili yürütülebilmesi için önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, Kazu ve

Gümüş(1999) tarafından, hizmet içi eğitim sırasında fiziki şartlar ve gerekli materyallerin uygun ve yeterli olup olmadığı, hizmet içi eğitim programlarının değerlendirilmesinin yapılmakta olup olmadığı, hizmet içi eğitim programlarının yürütülmesi aşamasında karşılaşılan sorunlar ve Emniyet mensuplarının günümüzde, uygulanmakta olan hizmet içi eğitim programlarının etkililiği konusundaki görüşleri ve bu konudaki geleceğe dönük geliştirme önerileri incelenmiştir. Sonuçta, program çerçevesinde öngörülen derslerin personele verilmesi hususunda, eğitici personelin genelde daha önceden hizmet içi eğitimden geçirilmemeleri ve fiziki ortamın yetersizliği vb. nedenler hizmet içi eğitim faaliyetlerindeki verimliliği azalttığı, bu nedenle hizmet içi eğitim programlarının değerlendirilmesine ihtiyaç duyulduğu ortaya çıkmıştır.

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Yurt dışında da hizmet içi eğitim ile ilgili olarak çok sayıda araştırma yapılmış ve hizmet içi eğitim çeşitli boyutlarıyla incelenmiştir.

Bu çalışmalardan birisi Sanalan(1995) tarafından Cincinnati Üniversitesi'nde yapılmıştır. Araştırmanın amacı, eğitimde görüntü işleme ile birleştirilmiş hizmet içi fen bilgisi öğretmen eğitiminin etkililiği ve bunun öğretmenler üzerinde yaptığı değişiklikler hakkında bilgi toplamaktır. Araştırma, hizmet içi öğretmen eğitiminin etkilerinin anlaşılmasında ve yeni kursların hazırlanmasında yardımcı olmayı da hedeflemektedir. Hizmet içi eğitimin, öğretmen eğitiminin etkililiği bağlamında elde edilen sonuca göre, öğretmenler eğitimden yüksek bir oranda memnun kaldıklarını ancak verilen bilgilerin çok teorik ve kendilerince derse aktarılmasının zor olduğu konusunda görüş bildirmişlerdir.

Kırsal bölgelerdeki okullar ve hizmet içi eğitim hakkında bilgi vermeyi, hizmet içi eğitimin önemini vurgulamayı, kırsal bölgelerdeki hizmet içi eğitimin güçlüklerini ortaya çıkarmayı ve buralardaki öğretmenlere uygulanan değişik hizmet içi eğitim yaklaşımlarını incelemeye yönelik bir araştırma Silver(1984) tarafından California'da yapılmıştır. Sonuçta bütçedeki yetersizliğin, eğitim programlarıyla ilgili eksikliklerin, çalışma takvimi oluşturmada karşılaşılan güçlüklerin, mesafenin uzak oluşunun ve öğretmen motivasyonunda yetersizliğin hizmet içi eğitim çalışmalarını aksattığı elde edilmiştir.

Matsumoto(1986) tarafından eğitimcilerin, deneyimsiz öğretmenlerin meslek yaşantılarının başlangıcından itibaren hizmet içi eğitime alınmaları ve bu eğitimlerin meslek hayatı boyunca devam etmesi gerektiği görüşü üzerine Japonya'da bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda Japonya için bir hizmet içi eğitim program taslağı oluşturulmuştur. Bu taslağa göre, mesleğe yeni başlayan öğretmenlere bir yıl süreli hizmet içi eğitim programının uygulanması gerektiği, bu programın fen dersi öğretmenlerinde özellikle önemli olduğu vurgulanmıştır.

Haines(1973) tarafından yapılan bir araştırmada da kariyer eğitimi ile hizmet içi eğitim karşılaştırılmıştır. Araştırmada, kariyer eğitiminin yürütmenin temelinde dikkatlice planlanan ve yönetilen sistemli bir hizmet içi eğitim programının gerektiği, büyük değişiklikleri amaçlayan hizmet içi eğitim programlarının, okul sisteminde kariyer eğitimi hakkında çok az ya da hiç bir şey bilmeyen büyük miktarda personelin dönüştürüleceğini göz önüne alması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu maksatla hizmet içi eğitim planı için bir model olarak örnek olay çalışması niteliğinde kariyer eğitim modeli hazırlanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracı, izlenen işlem yolu ve verilerin analizi ilgili açıklamalar yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada tarama (survey) modeli kullanılmıştır. Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyacı, yapılan bu araştırmayla ortaya çıkarılmak istenmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerdir. Bu öğretmenler aynı görev anlayışı ve disipline sahiptir. Ayrıca Orta Dereceli Askeri Okullar standart teşkilat, malzeme ve kadro ile donatılmıştır. Askeri öğretmenler her yıl belirli oranlarda diğer Askeri Okullara tayin olarak kendi içlerinde bir rotasyon gerçekleştirmektedir. Orta Dereceli Askeri Okullar'ın herhangi birisinde yapılacak bir araştırmada elde edilecek veriler diğer Askeri Okullar'a da kolaylıkla yansıtılabilir. Bu araştırmada örneklem alınmamış olup, araştırma Kuleli Askeri Lisesi'ndeki bütün öğretmenler üzerinde yapılmıştır. Bu öğretmenlerin branşlarına göre dağılımı ise Tablo 3-1'de yer almaktadır.

Tablo 3-1
Evrendeki Öğretmenlerin Alanlarına
Göre Sayı Ve Yüzdeleri

	f	%
Sosyal Dersler	26	22,5
Fen Dersleri	34	29,3
Yabancı Dil Dersleri	44	37,9
Uygulamalı Dersler	12	10,3
Toplam	116	100,0

Tablo 3-1’de görüldüğü gibi, sosyal dersler öğretmenleri, 26 kişiyle çalışma evreninin yüzde 22,5’ini, fen dersi öğretmenleri 34 kişiyle yüzde 29,3’ünü, yabancı dil öğretmenleri 44 kişiyle yüzde 37,9’unu, uygulamalı ders öğretmenleri ise yüzde 12 kişiyle yüzde 10,3’ünü oluşturmaktadır.

Anketin birinci bölümünde yer alan sorularla verilen cevaplar aşağıda tablolandırılmıştır. “Hangi alanda öğretmenlik yapmaktasınız?” sorusuna verilen cevaplara ilişkin bulgular Tablo 3-2’de yer almaktadır.

Tablo 3-2
Anketi Cevaplayan Öğretmenlerin
Alanlarına Göre Frekans Ve Yüzdeleri

	f	%
Sosyal Dersler	23	22,3
Fen Dersleri	30	29,1
Yabancı Dil Dersleri	39	37,9
Uygulamalı Dersler	11	10,7
Toplam	103	100,0

Tablo 3-2’de görüldüğü gibi, sosyal dersler öğretmenleri, 23 kişiyle anketi cevaplayanların yüzde 22,3’ünü, fen dersi öğretmenleri 30 kişiyle yüzde 29,1’ini,

yabancı dil öğretmenleri 39 kişiyle yüzde 37,9'unu, uygulamalı ders öğretmenleri ise 11 kişiyle yüzde 10,7'sini oluşturmaktadır.

Buna göre, Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan 116 öğretmenden 103'ü ankete cevap vermiştir. Ankete cevap verev öğretmenlerin yüzdesi %88,8'dir.

Birinci bölümün ikinci sorusu olan "Kaç yıldır öğretmenlik yapmaktasınız?" sorusuna verilen cevaplara ilişkin bulgular Tablo 3-3'de yer almaktadır.

Tablo 3-3
Öğretmenlik Süreleri

	f	%
1-3 Yıl	17	16,5
4-6 Yıl	17	16,5
7-9 Yıl	13	12,6
10-12 Yıl	31	30,1
13 yıl ve üstü	25	24,3
Toplam	103	100,0

Tablo 3-3'de görüldüğü gibi, öğretmenlik süresi 1-3 yıl olanlar 17 kişiyle %16,5, 4-6 yıl olanlar yine 17 kişiyle %16,5, 7-9 yıl olanlar 13 kişiyle %12,6' ve 13 yıl ve daha üstü olanlar 25 kişiyle %24,3 dür.

Öğretmenlik mesleğine Kuleli Askeri Lisesi'nde başlayan bir öğretmen sırasıyla Lise 1, 2 ve 3. sınıflarda ders verir. Buna göre, 4 yıl ve üzerini *tecrübeli öğretmen* sayarsak, Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin çoğu (86 kişi, % 83,5) tecrübeli öğretmendir.

Anketin birinci bölümünün 3. sorusu, "Öğretmenlik meslek bilgisini nasıl kazandınız?" şeklinde sorulmuştu. Bu soruya ilişkin bulgular Tablo 3-4'de yer almaktadır.

Tablo 3-4
Meslek Bilgisini Kazanma Biçimi

	f	%
Yüksek Öğrenim Sırasında Ders Alarak	79	76,7
Mezuniyetten Sonra Sertifika Alarak	7	6,8
Kendi Deneyimlerimle	17	16,5
Toplam	103	100,0

Tablo 3-4’de görüldüğü gibi, Kuleli Askeri Lisesi’nde görev yapan öğretmenlerden 79 kişi, %76,7 ile yüksek öğrenim sırasında ders alarak, 7 kişi % 6,8 ile mezuniyetten sonra sertifika alarak, 17 kişi de %16,5 ile kendi deneyimleriyle meslek bilgisini kazanmışlardır.

Bu sonuç, askeri okullara alınan öğretmenlerin çoğunluğunun üniversitelerin öğretmenlik bölümlerinden mezun olmalarından kaynaklanmaktadır.

Birinci bölümün dördüncü sorusu, “Daha önce hizmet içi eğitim programına katıldınız mı?” şeklinde sorulmuştu. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgular Tablo 3-5’de yer almaktadır.

Tablo 3-5
Daha Önce Hizmet İçi Eğitime Katılmış Olma

	f	%
Evet	84	81,6
Hayır	19	18,4
Toplam	103	100,0

Tablo 3-5’de görüldüğü gibi, 103 öğretmenden 84’ü %81,6 ile daha önce hizmet içi eğitime katıldıklarını, 19’u ise % 18,4 ile katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuç öğretmenlerin büyük bir bölümünün çeşitli hizmet içi programlarından geçtiğini göstermektedir.

Birinci bölümün beşinci ve son sorusu, "Cevabınız evet ise, katıldığınız hizmet içi eğitim programının içeriği nedir?" şeklindeydi. Bu soruya verilen cevaplara ilişkin bulgular Tablo 3-6'da yer almaktadır.

Tablo 3-6
Hizmet İçi Eğitim Programının İçeriği

	f	%
Alan Bilgisi	37	44
Meslek Bilgisi	47	56
Toplam	84	100

Tablo 3-6'da görüldüğü gibi, 103 öğretmenden 37'si %44 ile alan bilgisi konusunda, 47'si ise %56 ile meslek bilgisi konusunda hizmet içi eğitime katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuca göre öğretmenlerin yarısından fazlası meslek bilgisi konusunda hizmet içi eğitime alınmışlardır.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Ankette beşli Likert tipi ölçek kullanılmış olup soruların tümü olumludur. Öğretmenler görüşlerini "tamamen", "oldukça", "orta", "biraz" ve "hiç" başlıkları altında belirtmişlerdir. Anket dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm öğretmenlerin kişisel bilgilerine ilişkin beş sorudan oluşmaktadır. İkinci bölüm öğretmenlerin hizmet içi eğitimi ne derece gerekli bulduklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu maksatla öğretmenlere dört soru yöneltilmiştir. Üçüncü bölüm, altı soru ile öğretmenlerin alan bilgisi konusunda hizmet içi eğitim ihtiyacı duyup duymadıklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Dördüncü bölüm ise yine öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi konusunda hizmet içi eğitim ihtiyacı duyup duymadıklarını belirlemek amacını taşımaktadır. Dördüncü bölümdeki anket soru

sayısı dokuzdur. Araştırmada kullanılan anket araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Anketin alt problemlere ilişkin soruları için faktör analizi için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi yapılmıştır. Sonuçları Tablo 3-7’de yer almaktadır.

Tablo 3-7

KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uygunluk Ölçümü		0,779 ²
Bartlett Testi	Kay Kare	1179,235
	Serbestlik Değeri(Sd)	171
	p Değeri	0,000*

* $p < 0,05$. Anlamlı³.

Tablo 3-7’de görüldüğü gibi, Kaiser-Meyer-Olkin’in örneklem uygunluk ölçümü 0,779’dur. Bu değer kabul edilebilirlik sınırı olan 0,5’in üzerindedir. Bartlett testi sonucuna göre de P değeri de 0,000 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar anket sorularının uygun gruplandığını göstermektedir.

Veri Toplama Aracının Güvenirliği

Araştırmacı tarafından geliştirilen veri toplama aracının güvenilirliğini bulmak için SPSS (Statistical Package For Social Sciences) istatistik programı kullanılmıştır. Alt problemlere ait sorular kendi içlerinde değerlendirilmiş ve güvenilirlik katsayıları (Alpha) belirlenmiştir. Anketin güvenilirlik sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

² KMO,tatminkar bir faktör analizi için 0.50'den büyük olması gereken örneklem uygunluğunu ölçer. 0,50 kabul edilebilirlik sınırının üzerinde olup örneklem uygundur.

³ Bartlett testinin ilişki olasılık sınırı 0,05 dir.

Kaynak:

http://www.ncl.ac.uk/ucs/statistics/common/specialisttopics/factor_analysis/factoranalysis.html

Birinci alt probleme ait soruların güvenirlik analizi Tablo 3-8'de yer almaktadır.

Tablo 3-8

Birinci Alt Probleme Ait Anket Sorularının

Güvenirlik Analizi

GÜVENİRLİK ANALİZİ - ÖLÇEK (A L P H A)	
Denek Sayısı =	103
Soru Sayısı =	4
Alpha =	0,8800

Tablo 3-8'de görüldüğü gibi, cronbach alpha değeri 0,88'dir. Güvenirlik sınır değeri, kaynaklarda 0,70 olarak verilmektedir(Afifi,A.A ve Elashoff, R.M, 1966,s.595-604). Buna göre birinci alt probleme ait anket soruları güvenilirirdir.

İkinci alt probleme ait soruların güvenirlik analizi Tablo 3-9'da yer almaktadır.

Tablo 3-9

İkinci Alt Probleme Ait Anket Sorularının

Güvenirlik Analizi

GÜVENİRLİK ANALİZİ - ÖLÇEK (A L P H A)	
Denek Sayısı =	103
Soru Sayısı =	6
Alpha =	0,8105

Tablo 3-9'da görüldüğü gibi, cronbach alpha değeri 0,8105'dir. Buna göre ikinci alt probleme ait anket soruları güvenilirirdir.

Üçüncü alt probleme ait soruların güvenirlik analizi Tablo 3-10'da yer almaktadır.

Tablo 3-10**Üçüncü Alt Probleme Ait Anket Sorularının****Güvenirlilik Analizi**

GÜVENİRLİK ANALİZİ - ÖLÇEK (A L P H A)	
Denek Sayısı =	103
Soru Sayısı =	9
Alpha =	0,8724

Tablo 3-10'da görüldüğü gibi, cronbach alpha değeri 0,8724'dür. Buna göre üçüncü alt probleme ait anket soruları güvenilirliktir.

Üç alt problemin hepsine uygulanan güvenirlilik analizi ise Tablo 3-11'de yer almaktadır.

Tablo 3-11**Üç Alt Probleme Ait Anket Sorularının****Güvenirlilik Analizi**

GÜVENİRLİK ANALİZİ - ÖLÇEK (A L P H A)	
Denek Sayısı =	103
Soru Sayısı =	19
Alpha =	0,7906

Tablo 3-10'da görüldüğü gibi, cronbach alpha değeri 0,7906'dır. Anketin kişisel bilgiler bölümü dışında kalan diğer soruların güvenirlilik aralığı (Cronbach Alpha) 0,7906 ile 0,8800 arasında değişmektedir. Buna göre anketten elde edilen veriler güvenilirliktir.

Uygulama

Anket, Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlere uygulanmıştır. Anketin cevaplama süresinin yaklaşık olarak beş dakika olduğu belirlenmiştir. Anketler dağıtıldıktan bir hafta sonra toplanarak değerlendirilmeye alınmıştır. Anketlerin %88,8'i geri dönmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmada anket ile elde edilen verilerin analizi SPSS bilgisayar programı ile yapılmıştır.

Anketin birinci bölümünde, öğretmenlerin demografik yapılarına ilişkin verilerin frekans ve yüzdeleri tesbit edilmiştir.

İlk üç alt problemlere ait sorular, "hiç" seçeneği için 0, "biraz" seçeneği için 1, "orta" seçeneği için 2, "oldukça" seçeneği için 3 ve "tamamen" seçeneği için 4 puanla değerlendirilmiştir. Buna göre bulgular yorumlanırken de 0-0,9 aralığı "hiç", 1-1,75 aralığı "biraz", 1,76-2,50 aralığı "orta", 2,51-3,25 aralığı "oldukça" ve 3,25-4 aralığı ise "tamamen" olarak değerlendirilmiştir. Deneklerin her soruya verdikleri cevapların ortalamaları($\bar{X}$), frekansları(f) ve yüzdeleri(%) belirlenerek tablolandırılmıştır. Dördüncü, beşinci ve altıncı alt problemler için de tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenmesi için ise Tukey(HSD) testi yapılmıştır.

İstatistik sonuçlarının yorumlanması aşamasında ise Köksal(1995)'in İstatistik kitabından yararlanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, toplanan verilerin işlenmesi ve çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgularla, bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır. Bulgular tablolararak verilmiştir. Her alt probleme ilişkin anket soruları ayrı ayrı ele alınarak, en yüksek ortalamaya sahip anket sorusu ilk önce değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Birinci alt problem şu şekilde oluşturulmuştu: "Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapmakta olan öğretmenlerin hizmet içi eğitimin gerekliliğine inanma dereceleri hangi düzeydedir?"

Bu alt probleme ilişkin bulgular, anketin ikinci bölümündeki dört soruyla (1, 2, 3 ve 4. sorular) elde edilen veriler yardımıyla oluşturulmuştur. Bu sorular;

1. Hizmet içi eğitim kursları ile öğretmenlerin kavram bilgilerini geliştirecekleri görüşüne ne derece inanıyorsunuz?
2. Hizmet içi eğitim kursları ile öğretmenlerin soru çözme bilgilerini geliştirecekleri görüşüne ne derece inanıyorsunuz?
3. Hizmet içi eğitim kursları ile öğretmenlerin eğitim yardımcı malzemelerini kullanma bilgilerini geliştirecekleri görüşüne ne derece inanıyorsunuz?
4. Öğretmenler, alanlarında kendilerini geliştirmeleri için belirli aralıklarla hizmet içi eğitime alınmalıdır görüşüne ne derece inanıyorsunuz?

şeklinde oluşturulmuştu.

4. Öğretmenler, alanlarında kendilerini geliştirmeleri için belirli aralıklarla hizmet içi eğitime alınmalıdır görüşüne ne derece inanıyorsunuz?

şeklinde oluşturulmuştu.

Bu dört soruya verilen cevapların ortalama, frekans ve yüzdeleri Tablo 4-1'de yer almaktadır.

Tablo 4-1
Hizmet İçi Eğitimin Gerekliliğine
İnanma Derecesi

S. No	$\bar{x}$	Tamamen		Oldukça		Orta		Biraz		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	2,33	14	13,6	34	33,0	34	33,0	14	13,6	7	6,8
2	1,81	6	5,8	25	24,3	30	29,1	28	27,2	14	13,6
3	2,29	7	6,8	47	45,6	28	27,2	11	10,7	10	9,7
4	2,51	22	21,4	33	32,0	28	27,2	16	15,5	4	3,9
Ort	2,23										

Tablo 4-1'de görüldüğü gibi, birinci alt probleme verilen cevapların ortalaması 1,81 ile 2,51 arasında değişmektedir. Buna göre öğretmenlerin hizmet içi eğitimin gerekliğine inanma dereceleri ortanın seviyededir.

Bu sonuç, askeri liselerde görev yapan öğretmenlerin toplantı, seminer, konferans, arge çalışmaları ve benzeri uygulamalarla sürekli hizmet içi eğitim almaları neticesinde belirli bir doyuma ulaşmış olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Bununla birlikte, öğretmenlerin belirli aralıklarla hizmet içi eğitime alınması görüşüne inanmaları 4 üzerinden 2,51 puanla bu sorular içinde en yüksek ortalama sahiptir. Bu sonuç, hizmet içi eğitimin öğretmenlerce bir ihtiyaç olarak algılanmasından kaynaklanıyor olabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

İkinci alt problem şu şekilde oluşturulmuştu: "Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapmakta olan öğretmenlerin kendi alanlarında hizmet içi eğitimin ihtiyacı hangi düzeydedir?"

Bu alt problem için ilk önce öğretmenlerin kendi alanlarındaki kavram bilgilerine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçları saptanmak istenmiş ve bu amaçla anketin üçüncü bölümünde dört soru (1, 2, 3 ve 4. sorular) sorulmuştur. Bunlar;

1. Alanınıza ilişkin kavramlar konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?
2. Mezuniyetinizden bugüne, alanınıza ilişkin kavram bilgisi gelişiminizi ne derece yeterli buluyorsunuz?
3. Alanınızla ilgili soru çözme konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?
4. Mezuniyetinizden bugüne, alanınıza ilişkin soru (sorun) çözme gelişiminizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

şeklinde oluşturulmuştur.

Bu dört soruya verilen cevapların ortalama, frekans ve yüzdeleri Tablo 4-2' de yer almaktadır.

Tablo 4-2'de görüldüğü gibi, ikinci alt problemin birinci basamağına ilişkin sorulara verilen cevapların ortalaması 2,83 ile 3,05 arasında değişmektedir. Buna göre öğretmenler alanlarına ilişkin kavram bilgilerinde kendilerini yeterli görmektedirler.

Tablo 4-2**Öğretmenlerin Alanlarına İlişkin****Kavram Bilgisinde Yeterlik**

S. No	$\bar{x}$	Tamamen		Oldukça		Orta		Biraz		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	3,01	23	22,3	59	57,3	21	20,4	0	0	0	0
2	2,83	13	12,6	60	58,3	30	29,1	0	0	0	0
3	3,05	23	22,3	63	61,2	17	16,5	0	0	0	0
4	3,01	15	14,6	75	72,8	13	12,6	0	0	0	0
Ort	2,97										

Bu sonuç, tecrübeli öğretmen sayısının fazla olmasından kaynaklanıyor olabilir. Ancak, öğretmenlerin yaklaşık % 20'si bu konuda kendilerini orta derecede hissetmektedirler.

İkinci alt problemin bir diğer basamağı öğretmenlerin kendi alanlarındaki eğitim yardımcı malzemelerini kullanma bilgilerine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçların düzeyini saptamaya yöneliktir. Bu amaçla anketin üçüncü bölümünde iki soru (5 ve 6. sorular) sorulmuştur. Bunlar;

5. Kendi alanınızdaki yayınları ne derece izliyorsunuz?

6. Eğitim yardımcı malzemelerini kullanma bilgisi konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

şeklinde oluşturulmuştur.

Bu iki soruya verilen cevapların ortalama, frekans ve yüzdeleri Tablo 4-3' de yer almaktadır.

Tablo 4-3**Öğretmenlerin Eğitim Yardımcı Malzemesi****Kullanma Bilgisinde Yeterlik**

S. No	$\bar{x}$	Tamamen		Oldukça		Orta		Biraz		Hiç	
		F	%	f	%	f	%	f	%	f	%
5	2,09	2	1,9	36	35,0	39	37,9	22	21,4	4	3,9
6	2,72	22	21,4	40	38,8	32	31,1	9	8,7	0	0
Ort	2,40										

Tablo 4-3’de görüldüğü gibi, ikinci alt problemin ikinci basamağına ilişkin sorulara verilen cevapların ortalaması 2,09 ve 2,72’dir. Bu bölümde verilen cevapların ortalaması 2,40’dır. Öğretmenlerin yaklaşık %60’ı bu konuda kendilerini yeterli görürken %40’ı orta derecede yeterli görmektedir.

Askeri okullarda her ders için yeterli miktarda eğitim yardımcı malzemesi bulunmasına rağmen, öğretmenlerin bu konuda yeterlik düzeyi ortanın biraz üstündedir. Bu, birinci olarak özellikle fen dersleri (fizik, kimya, biyoloji) için yeni laboratuvar malzemelerinin alınmış olması ve bu malzemeleri kullanmaya yönelik verilen hizmet içi eğitimin yeterli olmamasından, ikinci olarak da bir çok öğretmenin bu konuda hizmet içi eğitim talebinin dile getirilmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Üçüncü alt problem şu şekilde oluşturulmuştu: "Kuleli Askeri Lisesi’nde görev yapmakta olan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi açısından hizmet içi eğitim ihtiyaçları hangi düzeydedir?"

Bu alt problem için ilk önce öğretmenlerin, öğretim yöntem ve teknikleri konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçları saptanmak istenmiş ve bu amaçla anketin dördüncü bölümünde üç soru (1, 2 ve 3. sorular) sorulmuştur. Bunlar;

1. Alanınıza yönelik öğretim yöntem ve teknikleri bilgisi açısından kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?
2. Öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamada kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?
3. Derslerinizde en etkili tekniği seçme konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

şeklinde oluşturulmuştur.

Bu üç soruya verilen cevapların ortalama, frekans ve yüzdeleri Tablo 4-4' de yer almaktadır.

Tablo 4-4

**Öğretmenlerin Öğretim Yöntem Ve
Tekniklerini Kullanma Düzeyi**

S. No	$\bar{x}$	Tamamen		Oldukça		Orta		Biraz		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1	2,99	19	18,4	66	64,1	16	15,5	2	1,9	0	0
2	2,98	26	25,2	51	49,5	24	23,3	2	1,9	0	0
3	2,96	21	20,4	59	57,3	21	20,4	2	1,9	0	0
Ort	2,97										

Tablo 4-4'de görüldüğü gibi, bu bölümde verilen cevapların ortalaması 2,96 ile 2,99 arasında değişmektedir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu (yaklaşık %80'i) bu konuda kendilerini oldukça yeterli görmektedir.

Bu sonuç öğretmenlerin büyük çoğunluğunun tecrübeli olmasından dolayı bu konuda hizmet içi eğitime ihtiyaç duymamalarından kaynaklanıyor olabilir. Bununla

S. No	$\bar{x}$	Tamamen		Oldukça		Orta		Biraz		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
4	3,08	28	27,2	56	54,4	19	18,4	0	0	0	0
5	3,36	42	40,8	57	55,3	4	3,9	0	0	0	0
6	3,00	22	21,4	60	58,3	21	20,4	0	0	0	0
Ort	3,14										

S. No	X	Tamamen		Oldukça		Orta		Biraz		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
7	2,96	20	19,4	60	58,3	22	21,4	1	1,0	0	0
8	3,22	30	29,1	66	64,1	7	6,8	0	0	0	0
Ort	3,09										

Tablo 4-6'da görüldüğü gibi, bu bölümde verilen cevapların ortalaması 2,96 ve 3,22'dir. Öğretmenlerin çoğu, ölçme değerlendirme tekniklerini kullanma konusunda kendilerini yeterli görmektedir.

Bu sonuç, Askeri Okullar'da sınav hazırlama ve derste soru sorma yöntem ve teknikleri konusunda uzun süredir verilen hizmet içi eğitimin amacına ulaştığının bir göstergesi olabilir.

Üçüncü alt problemin son basamağı, öğretmenlerin, öğrenim ortamını düzenleme konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının düzeyini saptamaya yöneliktir. Bu amaçla anketin dördüncü bölümünde bir soru (9. soru) sorulmuştur. Bu soru;

9. Öğrencilerinizi o gün işlenecek derse hazır hale getirme konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

şeklinde oluşturulmuştur.

Bu soruya verilen cevapların ortalama, frekans ve yüzdeleri Tablo 4-7'de yer almaktadır.

Tablo 4-7

**Öğretmenlerin Öğrenim Ortamını Düzenleme
Tekniklerini Kullanma Düzeyi**

S. No	$\bar{x}$	Tamamen		Oldukça		Orta		Biraz		Hiç	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
9	2,75	17	16,5	48	46,6	34	33,0	4	3,9	0	0

Bu soruya verilen cevapların ortalaması 2,75'dir. Öğretmenlerin %63'ü bu soruya verdikleri yanıtla, öğrenim ortamını düzenleme konusunda kendilerini yeterli görürken %37'si bu konuda daha az yeterli görmektedir.

Bu sonuç, Askeri Okullar'da üzerinde yeni durulmaya başlanan *zenginleştirilmiş öğrenim ortamı* hazırlama ve *öğrenim ortamını düzenleme* konusundaki çalışmaların öğretmenler tarafından benimsenmiş olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Dördüncü alt problem şu şekilde oluşturulmuştu: "Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin, *öğretmenlik süreleri* ile *hizmet içi eğitimin gerekliliğine inanmaları* arasında bir ilişki var mıdır?"

Bu alt problemle ilgili olarak anketin birinci bölümündeki ikinci soruyla⁴, anketin ikinci bölümünde yer alan 4 soru karşılaştırılarak tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bu analizin sonuçları Tablo 4-8'de yer almaktadır.

Tablo 4-8

Hizmet İçi Eğitimin Gerekliliğine İnanma Derecesi İle Öğretmenlik Süresi Arasındaki İlişki

	Toplamların Karesi	Sd ⁵	Ortalamanın Karesi	f	p Değeri
Gruplar Arası	5,614	4	1,403	1,617	0,176
Gruplar İçi	85,058	98	0,868		
Toplam	90,672	102			

$p > 0,05$. Anlamlı değil.

Tablo 4-8'de görüldüğü gibi, p değeri 0,05'den büyüktür ($p = 0,176$). Bu sonuca göre, öğretmenlik süresi ile hizmet içi eğitimin gerekliliğine inanma derecesi arasında bir ilişki yoktur.

Bu sonuç, öğretmenlerin tecrübeleri ne olursa olsun, hizmet içi eğitimi mesleklerine devam ettikleri sürece devam edecek bir olgu olarak algılamalarından kaynaklanıyor olabilir.

⁴ İkinci soru, "kaç yıldır öğretmenli yapmaktasınız?" şeklinde oluşturulmuştu.

⁵ Serbestlik Derecesi

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Beşinci alt problem şu şekilde oluşturulmuştu: "Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin, *öğretmenlik süreleri* ile *kendi alan bilgileri açısından hizmet içi eğitim ihtiyaçları* arasında bir ilişki var mıdır?"

Bu alt problemle ilgili olarak anketin birinci bölümündeki ikinci soruyla, anketin üçüncü bölümünde yer alan 6 soru karşılaştırılarak varyans analizi yapılmıştır. Bu analizin sonuçları Tablo 4-9'da yer almaktadır.

Tablo 4-9

Alan Bilgisi Konusunda Hizmet İçi Eğitimin İhtiyacı İle Öğretmenlik Süresi Arasındaki İlişki

	Toplamların Karesi	Sd	Ortalamanın Karesi	f	p Değeri
Gruplar Arası	4,985	4	1,246	5,555	0,000*
Gruplar İçi	21,986	98	0,224		
Toplam	26,970	102			

* $p < 0,05$. Anlamlı.

Tablo 4-9'da görüldüğü gibi, p değeri 0,05'den küçüktür ($p = 0,000$). Bu sonuca göre, öğretmenlik süresi ile alan bilgisi konusunda hizmet içi eğitim ihtiyacı arasında anlamlı bir ilişki vardır. Bu ilişkinin nereden kaynaklandığını belirlemek için Tukey(HSD) testi yapılmış ve meslekte yeni olan öğretmenlerin alan bilgisi konusunda kendilerini tecrübeli öğretmenlere göre daha az yeterli gördükleri belirlenmiştir. Tukey(HSD) testinin sonuçları Tablo 4-10'da yer almaktadır.

Tablo 4-10

**Alan Bilgisi Konusunda Hizmet İçi Eğitimin İhtiyacı İle Öğretmenlik
Süresi Arasındaki Farkın Nereden Kaynaklandığını
Gösteren Tukey(HSD) Testi Sonucu⁶**

Kaç Yıldır Öğretmenlik Yapmaktasınız?		Ortalama Farkı	Standart Hata	p Değeri
(I)	(J)	(I) – (J)		
13 Yıl ve Üstü	1-3 Yıl	0,4988	0,1489	0,010*
10-12 Yıl	4-6 Yıl	0,4510	0,1429	0,018*
10-12 Yıl	1-3 Yıl	0,5588	0,1429	0,002*

* $p < 0,05$. Anlamlı.

Tablo 4-10'da görüldüğü gibi, öğretmenlik süreleri 13-15 yıl ve üstü olan öğretmenlerin bu alt probleme ilişkin sorulara verdikleri ortalamaları ile öğretmenlik süreleri 1-3 yıl olanların ortalamaları farkı [(I) – (J) değeri] 0,4988, p değeri 0,010'dur. Öğretmenlik süreleri 10-12 yıl olan öğretmenlerin ortalamaları ile öğretmenlik süreleri 4-6 yıl olanların ortalamaları farkı 0,4510, p değeri 0,018'dir. Öğretmenlik süreleri 10-12 yıl olan öğretmenlerin ortalamaları ile öğretmenlik süreleri 1-3 yıl olanların ortalamaları farkı ise 0,5588' ve p değeri 0,002'dir.

Ortalama farklarının pozitif değer olması, meslek yaşantısı 10-12 yıl ile 13 yıl ve üstü olan öğretmenlerin kendilerini, meslek yaşantısı 1-3 ile 4-6 yıl olan öğretmenlerden daha yeterli görmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

⁶ Tukey(HSD) tablosu, ikinci alt probleme verilen cevapların ortalaması bağımlı değişken alınarak oluşturulmuştur.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Altıncı alt problem şu şekilde oluşturulmuştur: "Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin, *öğretmenlik süreleri* ile *öğretmenlik meslek bilgisi bakımından hizmet içi eğitim ihtiyacı* arasında bir ilişki var mıdır?"

Bu alt problemle ilgili olarak, anketin birinci bölümündeki ikinci soruyla, anketin dördüncü bölümünde yer alan 9 soru karşılaştırılarak varyans analizi yapılmıştır. Bu analizin sonuçları Tablo 4-11'de yer almaktadır.

Tablo 4-11

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Konusunda Hizmet İçi Eğitimin İhtiyacı İle Öğretmenlik Süresi Arasındaki İlişki

	Toplamların Karesi	Sd	Ortalamanın Karesi	F	p Değeri
Gruplar Arası	0,718	4	0,180	0,805	0,525
Gruplar İçi	21,863	98	0,223		
Toplam	22,582	102			

$p > 0,05$. Anlamlı değil.

Tablo 4-11'de görüldüğü gibi, p değeri 0,05'den büyüktür ($p=0,525$). Bu sonuca göre öğretmenlik süresi ile meslek bilgisi konusunda hizmet içi eğitim ihtiyacı arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bu sonuç, gerek öğretmenlerin kaç yıllık olduklarına bakmaksızın kendilerini öğretmenlik meslek bilgisi bakımından yeterli görmelerinden, gerekse de meslek bilgisi konularında sürekli yapılan hizmet içi eğitime doymuş olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Gözütok(1991) tarafından öğretmenlerin öğretmenlik formasyonu bakımından eğitim ihtiyacının saptanmasını amaçlayan araştırmada da benzer bulgular elde edilmiştir. Bu araştırma da öğretmenlerin neredeyse tamamı öğretmenlik meslek bilgisi bakımından kendilerini yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir. Her iki araştırmada da benzer bulguların olması manidardır.

BÖLÜM V

ÖZET YARGI VE ÖNERİLER

Özet

Bu araştırma Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının hangi düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu maksatla öğretmenlerin hizmet içi eğitimin gerekliliğine ne derece inandıklarını, kendi alanlarındaki hizmet içi eğitim ihtiyaçları ile öğretmenlik meslek bilgisi açısından hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının ne düzeyde olduğunu belirlemeye yönelik bir anket hazırlanarak uygulanmıştır.

Alt problemlere yönelik olarak elde edilen sonuçlar şu şekilde verilebilir:

1. Hizmet içi eğitimin gerekliliği ile ilgili olarak, öğretmenlerin yaklaşık %50'si hizmet içi eğitimi gerekli görmektedir.
2. Öğretmenlerin alan bilgisi konusunda yeterliklerine ilişkin olarak;
 - a) Alan bilgisi kavramlarında yeterlikle ilgili olarak öğretmenlik süreleri daha az olan öğretmenler kendilerini bu konuda diğer öğretmenlere göre yetersiz görmektedir.
 - b) Eğitim yardımcı malzemesi kullanma konusunda öğretmenlerin yaklaşık %60'ı kendilerini yeterli görmekte iken, yaklaşık %40'ı kendilerini orta seviyede yeterli görmektedir.

3. Öğretmenlik meslek bilgisi bakımından yeterliklerine ilişkin olarak;
- a) Öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma, öğrencileri derse güdüleme, ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanma konularında öğretmenlerin yaklaşık %80'i kendilerini yeterli görmektedir.
- b) Öğrenim ortamını hazırlama ve öğrencileri derse hazır hale getirme konusunda öğretmenlerin %63'ü kendilerini yeterli görürken %37'si bu konuda kendilerini daha az yeterli görmektedir.

Yargı

Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenler, hizmet içi eğitimi yaşam boyu öğrenmenin bir alt süreci olarak gerekli görmektedir. Anketin ikinci bölümündeki sorulara verilen yanıtlar, öğretmenlerin hizmet içi eğitimin gerekliliğine olan inançlarını göstermiştir.

Anketin üçüncü bölümünde alan bilgisi konusunda yeterliklerini ifade eden öğretmenler, kavram bilgisi ve problem çözme ile ilgili konulardaki gelişimlerini, yeterli bulurken, eğitim yardımcı malzemelerini kullanma bilgilerinin nisbeten düşük olduğunu ve alanlarıyla ilgili yayınları yeteri kadar izleyemediklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenler, anketin son bölümünde öğretmenlik meslek bilgisine ilişkin yeterliklerini ifade etmişlerdir. Burada öğretmenler, Orta Dereceli Askeri Okul öğretmenlerinden beklenen yeterliklerin kendilerinde var olduğunu belirtirken, bu okulların son yıllarda üzerinde durduğu zenginleştirilmiş öğrenim ortamlarında öğrencileri derse hazır hale getirme konusundaki yeterliklerinin diğerlerine kıyasla da daha düşük olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak öğrencinin derse hazır hale getirilmesi ve derse aktif katılımının sağlanması için öğrenim ortamlarının zenginleştirilmesi, bu

amaçla da her türlü eğitim yardımcı malzemelerinin kullanımının önemli olduğu bilinmektedir. Öğrencilerin öğrenme stillerinin farklı olmasından dolayı, zenginleştirilmiş öğrenim ortamında öğrenciler farklı ve kendilerine hitap eden eğitim yardımcı malzemesi ile karşılaşacak ve hem derse hazır hale gelecek hem de derse etkin bir şekilde katılacaklardır.

Ancak öğretmenlerin kendilerini bir çok konuda yeterli olarak ifade etmeleri, Askeri Okullar'da çeşitli konularda yürütülen hizmet içi eğitimin çok sistemli olmamasından da kaynaklanıyor olabilir. İhtiyaç analizi yapılmadan bütün öğretmenlerin katıldığı hizmet içi eğitim programları, aynı eğitimin bir çok öğretmene yeniden uygulanması gibi yanlışlıklar öğretmenlerin bu konuda sosyal bir tepki göstermesine sebep olmuş olabilir. Böylece öğretmenler kendilerinin yeterli olduğunu bildirerek, hizmet içi eğitimin gerekliliğine inansalar da, bu eğitimi dolaylı olarak dışlamaktadırlar.

Öneriler

Bu araştırmanın sonuçlarına göre uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik olarak aşağıdaki öneriler yapılabilir.

Uygulayıcılar İçin Öneriler

Bu araştırmanın sonuçlarına göre uygulayıcılara yönelik olarak aşağıdaki öneriler yapılabilir.

1. Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapan öğretmenlerden alan bilgisi konusunda kendilerini yetersiz hisseden öğretmenler yapılacak ayrı bir çalışmayla belirlenerek hizmet içi eğitime alınmalıdır.

2. Eğitim yardımcı malzemeleri konusunda özellikle fen dersi öğretmenleri hizmet içi eğitime alınmalıdır.
3. Neredeyse bütün öğretmenler meslek bilgisi bakımından kendilerini yeterli görmekte ve benzer araştırmalarda da aynı sonuçlar elde edilmektedir. Bu nedenle, öğretmenlik meslek bilgisi yönünden hizmet içi eğitim ihtiyacı ile ilgili daha kesin verilerin elde edilmesi için bu ihtiyaç anket yoluyla değil de öğretmenlerle görüşme ve derste gözlem yoluyla yapılmalıdır.

Araştırmada sorgulanmamasına rağmen, bu önerilere ilave olarak aşağıdaki öneriler de yapılabilir.

1. Hizmet içi eğitimin daha yapısal bir biçime dönüştürülmesi için belirli aralıklarla ihtiyaç analizi yapılmalıdır.
2. Aynı hizmet içi eğitim programına gerek duyulmadığı sürece aynı kişiler tekrar alınmamalıdır.

Araştırmacılar İçin Öneriler

Bu araştırmanın sonuçlarına göre araştırmacılara yönelik olarak aşağıdaki öneriler yapılabilir.

1. Bu araştırma, Orta Dereceli Askeri Okullar'ın hepsinde uygulanabilir.
2. Araştırma, sadece öğretmenler değil, öğrencilerin disiplin ve askerlik bilgilerinden sorumlu olan subaylar da dahil edilerek uygulanabilir.
3. Araştırmada kullanılan anket, kültür boyutu gibi diğer başka boyutları da içine alacak şekilde geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

Afi, A.A ve Elashoff, R.M. "Missing Observations in Multivariate Statistics". Journal Of The American Statistical Association, Sayı:61. <http://seamonke.ed.asu/~alex/teaching/assessment/alpha.html>, 2001.

Başaran, İ.Ethem. **Temeleğitim ve Yönetimi**. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını No:112, Ankara, 1982.

_____. **Türkiye Eğitim Sistemi**. Ankara, 1993.

_____. **Eğitime Giriş**. Dördüncü Basım, Ankara, 1994.

Bursalıoğlu, Ziya. **Eğitim Yöneticisinin Yeterlikleri**. İkinci Baskı, Ankara, 1981.

Cascio, Wayne F. **Managing Human Resources**. Third Edition, McGraw-Hill, Inc., 1986.

Haines, Peter G. "Career Education: In-Service Teacher Education". The Ohio State University, 1973, (ERIC Document no: ED086888).

Hergüner, Gülten. "21.Yüzyılda Eğitimcilerin Eğitimi ve Okul Düzeni". Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Yıl:4, Sayı:15, Yaz, 1998.

Gözütok, F. Dilek. "Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öğretmenlik Formasyonu Açısından Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması". Eğitimde Arayışlar 1. Sempozyumu Bildiri Metinleri, İstanbul, 1991.

Gümüşeli, Ali İlker ve Hasan Ergelebi. **T. Halk Bankası A.Ş. de Yapılan Temel Bankacılık Eğitimi İzleme Değerlendirmesi**. (Yayınlanmamış Araştırma Raporu), Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990.

Gümüşeli, Ali İlker. "Hizmet İçi Eğitim Etkinliklerinin Değerlendirilmesi". Banka Uzmanları Derneği Yayını, Ankara, 1997.

Kazu, İ. Yaşar ve Gümüş, Çetin. **Polisin Eğitiminde Hizmetiçi Eğitimin Yeri Ve Önemi**. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Elazığ, 1999.

Kirkpatrick, Donald L. "Evaluation". Training and Development Handbook. Ed:Robert L. Craig. New York: McGraw Hill Inc. 1987.

Köksal, Bilge Anoba. **İstatistik**. Genişletilmiş 4ncü Baskı, İstanbul, 1995

Matsumoto, Katsunobu. "Expected Style of In-Service Programs for Teachers: Objectives, Content, Methods, and Educational Innovations in Japan". Japan, 1986 (ERIC Document no: ED285755).

Miner, John B. **Industrial -Organizational Psychology**. McGraw-Hill, Inc, 1992.

Özer, Adnan. **Orta Dereceli Askeri Okullarda Görev Yapan Fen Bilimleri Dersleri Öğretmenlerinin Eğitim Araçlarından Yararlanma Durumları Ve Eğitim Araçları İle İlgili Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları**. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara,1996.

Sanalan, Vehbi. **Eğitimde Görüntü İşleme İle Birleştirilmiş Hizmet İçi Fen Bilgisi Öğretmen Eğitiminin Etkililiği**. University of Cincinnati Yüksek Lisans Tezi, Cincinnati, 1995.

Sezer, Semih. **T.C. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nde Yürütülen Hizmet İçi Eğitim Çalışmalarının Eğitim Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi(Kırıkkale İli Örneği)**. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yüksek Lisans Tezi, Ankara,1996.

Silver, Sandra. "In-Service Education for Special Education Teachers in Rural Areas. California", 1984, (ERIC Document no: ED251276).

Taymaz, A. Haydar. **Uygulamalı Okul Yönetimi**. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Yayını No:166, Ankara, 1989.

_____. **Hizmet İçi Eğitim, Kavramlar, İlkeler, Yöntemler**. Ankara:
Pegem Yayınları, 1997.



EK-1 ANKET

Değerli Meslektaşım,

Bu anket, Kuleli Askeri Lisesi'nde görev yapmakta olan öğretmenlerin alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi bakımından hizmet içi eğitime ne derece ihtiyaçları olduğunun belirlenmesi amacı ile hazırlanmıştır. Bu amaca ulaşmak sizlerin değerli katkılarınızla mümkün olacaktır.

Anket yolu ile elde edilecek veriler, toplu olarak değerlendirilecek ve sadece araştırma amacına yönelik olarak kullanılacaktır. Bireysel değerlendirme yapılmayacağı için, anket formuna isminizi yazmanız gerekmemektedir.

Anket dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kişisel bilgilere ilişkin sorular yer almaktadır. İkinci bölümde, hizmet içi eğitimin yararlı bulunup bulunmadığına ilişkin anket soruları, üçüncü bölümde Kuleli Askeri Lisesi öğretmenlerinin alan bilgisi bakımından hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine ilişkin anket soruları, dördüncü bölümde ise Kuleli Askeri Lisesi öğretmenlerinin, öğretmenlik meslek bilgisi bakımından hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine ilişkin anket soruları yer almaktadır.

İlgi ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Metin Altun

Yıldız Teknik Üniversitesi

Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Yüksek Lisans Öğrencisi

**KULELİ ASKERİ LİSESİ'NDE GÖREV
YAPAN ÖĞRETMENLERİN HİZMET İÇİ EĞİTİM
İHTİYAÇLARINI SAPTAMA ANKETİ**

AÇIKLAMA:

Anket sorularına vereceğiniz cevapların araştırmaya katkı sağlayabilmesi için açıklamaları dikkatle okuyup varolan duruma göre cevap veriniz. Lütfen cevapsız madde bırakmayınız.

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu bölüm, kişisel bilgilerinize ilişkin sorulardan oluşmaktadır.

1. Hangi alanda öğretmenlik yapmaktasınız?

a. Sosyal Dersler b. Fen Dersleri c. Yabancı Diller d. Uygulamalı Dersler

2. Kaç yıldır öğretmenlik yapmaktasınız?

a. 1-3 yıl b. 4-6 yıl c. 7-9 yıl d. 10-12 yıl e. 13 yıl ve daha fazla

3. Öğretmenlik meslek bilgisini nasıl kazandınız ?

a. Kendi deneyimlerimle b. Hizmet içi eğitim kurslarına katılarak
c. Mezuniyetten sonra sertifika alarak d. Yükseköğrenim sırasında ders alarak

4. Daha önce hizmet içi eğitim programına katıldınız mı?

a. Evet b. Hayır

5. Cevabınız evet ise katıldığınız hizmet içi eğitim programının içeriği nedir ?

a. Alan bilgisi b. Öğretmenlik meslek bilgisi (pedagojik formasyon)

İKİNCİ BÖLÜM

Bu bölüm, Kuleli Askeri Lisesi öğretmenlerinin hizmet içi eğitimi ne derece gerekli bulduklarını belirlemek üzere hazırlanmıştır.

1. Hizmet içi eğitim kursları ile öğretmenlerin kavram bilgilerini geliştirecekleri görüşüne ne derece inanıyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

2. Hizmet içi eğitim kursları ile öğretmenlerin soru çözme bilgilerini geliştirecekleri görüşüne ne derece inanıyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

3. Hizmet içi eğitim kursları ile öğretmenlerin eğitim yardımcı malzemelerini kullanma bilgilerini geliştirecekleri görüşüne ne derece inanıyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

4. Öğretmenler, alanlarında kendilerini geliştirmeleri için belirli aralıklarla hizmet içi eğitime alınmalıdır görüşüne ne derece inanıyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bu bölüm, Kuleli Askeri Lisesi öğretmenlerinin alan bilgilerine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını saptamayı amaçlamaktadır.

1. Alanınızla ilgili kavramlar konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

2. Mezuniyetinizden bugüne, alanınıza ilişkin kavram bilgisi gelişiminizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

3. Alanınızla ilgili soru çözme konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

4. Mezuniyetinizden bugüne, alanınıza ilişkin soru çözme gelişiminizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

5.Kendi alanınızdaki yayınları ne derece izliyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

6. Eğitim yardımcı malzemelerini kullanma bilgisi konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bu bölüm, Kuleli Askeri Lisesi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını saptamayı amaçlamaktadır.

1. Alanınıza yönelik öğretim yöntem ve teknikleri bilgisi açısından kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

2. Öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamada kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

3. Derslerinizde en etkili tekniği seçme konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

4. Öğrencileri derse güdüleme konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

5. Öğrencilerle iletişim kurma konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

6. Öğrencilerinizi derse etkin bir şekilde katılımını sağlama konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

7. Sınav hazırlama teknikleri konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

8. Derste soru sorma yöntem ve teknikleri konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç

9. Öğrencilerinizi o gün işlenecek derse hazır hale getirme konusunda kendinizi ne derece yeterli buluyorsunuz?

a.Tamamen b.Oldukça c.Orta d. Biraz e. Hiç